

Sygn. akt III C 984/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 października 2014 roku

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie Wydział III Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Elżbieta Wiatrzyk-Wojciechowska

Protokolant: Kinga Kosicka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 28 października 2014 roku w Warszawie

sprawy z powództwa (...) sp. z o.o. z siedzibą w S.

przeciwko F. L.

o zapłatę

I. uchyla nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 23 września 2013 r. wydany przez Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie w sprawie pod sygnaturą akt III Nc 92/13 w części dotyczącej odsetek ustawowych od kwoty 409.803,55 zł (czterysta dziewięć tysięcy osiemset trzy złote pięćdziesiąt pięć groszy), w pozostałym zaś zakresie nakaz ten utrzymuje w mocy;

II. zasądza od F. L. na rzecz (...) sp. z o.o. z siedzibą w S. odsetki ustawowe od kwoty 409.803,55 zł (czterysta dziewięć tysięcy osiemset trzy złote pięćdziesiąt pięć groszy) za okres od dnia 29 października 2013 r. do dnia zapłaty;

III. oddala powództwo w pozostałym zakresie.

Sygn. akt III C 984/14

UZASADNIENIE

W dniu 09 sierpnia 2013 r. powód (...) sp. z o.o. w S. wniósł przeciwko F. L. pozew o zapłatę kwoty 409.803,55 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia powództwa do dnia zapłaty oraz zasądzenie kosztów procesu. W uzasadnieniu wskazał, że podstawą powództwa jest weksel własny wystawiony na rzecz powodowej spółki przez (...) sp. o.o. w R. jako zabezpieczenie wierzytelności spółki z tytułu umowy z dnia 5.05.2011 r., której przedmiotem była sprzedaż i dostawa produktów naftowych. Weksel wystawiony przez tę spółkę został poręczony przez pozwanego działającego jako osoba fizyczna. Zatem odpowiedzialność wynika z art. 32 ustawy prawo wekslowe (k.1-6).

W dniu 23 września 2013 r. Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie wydał nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym zasądając na rzecz powoda od pozwanego należność główną z odsetkami od dnia 09 sierpnia 2013 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 7.217 zł tytułem kosztów procesu, sygn. akt III Nc 92/13 (k.68).

Pozwany w piśmie procesowym z dnia 21 października 2013 r. wniósł zarzuty, zaskarżając ten nakaz w całości i żądał uchylenia nakazu i oddalenia powództwa. W uzasadnieniu pozwany przyznał, że poręczył weksel in blanco jako zabezpieczenie płatności za zakupione towary i usługi. Zaprzeczył aby dokonał poręczenia jako osoba fizyczna, gdyż w deklaracji wekslowej brak jest adnotacji odnośnie osoby poręczyciela. Deklaracja dotyczy osoby prawnej i nie ma w niej mowy o poręczycielu. W związku z tym pozwany nie jest zobowiązany. Nadto zakwestionował by otrzymał wezwanie

do wykupu weksla. Powołał się także na przepis art. 878 § 1 k.c. dotyczący poręczenia wskazując, że poręczenie jest nieskuteczne, gdyż brak jest wskazanej sumy (k.72-74).

Powód w piśmie procesowym z dnia 29 lipca 2014 r. podtrzymał powództwo (k.139-143).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 05.05.2011 r. pomiędzy (...) sp. z o.o. w S. a (...) Spo. z o.o. w R. została zawarta umowa nr (...), której przedmiotem była sprzedaż produktów naftowych (k.25-27). Na zabezpieczenie płatności należności za zakupione towary i usługi został wystawiony weksel in blanco poręczony przez F. L. (k.7) oraz deklaracja wekslowa z dnia 05.05.2011 r. (k.29). Z treści tej deklaracji wynika, że wystawca weksla (...) sp. z o.o. w R. upoważnił (...) sp. z o.o. do wypełnienia weksla w przypadku, gdy za zakupione towary i usługi spółka z o.o. (...) nie zapłaci za należności łącznie z podatkiem Vat i odsetkami w terminach płatności.

Ze względu na bark płatności za faktury Vat o nr: (...) (k.30-57) został wypełniony weksel in blanco na kwotę 409.803,55 zł (k.7) a pismem z dnia 29.07.2013 r. wezwano poręczyciela – F. L. do wykupu weksla do dnia 05.08.2013 r. (k.63). Pismo to zostało wysłane do poręczyciela F. L. w dniu 29.07.2013 r. (k.64). Brak jest dowodu doręczenia tego pisma poręczycielowi.

Do dnia wydania wyroku powyższa należność nie została spłacona.

Powyższej ustalony stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o powołane dokumenty dołączone wraz z pozwem: umowę, weksel in blanco, deklarację wekslową, wymienione faktury, wezwanie do zapłaty z tytułu wypełnienia weksla. Dokumenty te nie były kwestionowane przez pozwanego ani pod względem ich prawdziwości ani wiarygodności zatem Sąd mógł w oparciu o nie ustalić stan faktyczny mając na uwadze art. 229 i 230 k.p.c. Fakt zaś, iż pozwany kwestionował brak podpisu swojego jako poręczyciela na deklaracji wekslowej nie miało znaczenia dla przyjęcia wiarygodności powołanych dowodów, gdyż kwestia skutków prawnych braku podpisu na deklaracji wekslowej dla odpowiedzialności pozwanego zostanie poniżej oceniona i nie rzutuje na przyjęcie za wiarygodnej deklaracji w zakresie jej treści, daty wystawienia, wskazanych w niej warunków wypełnienia weksla.

Sąd zważył, co następuje:

W niniejszej sprawie treść zarzutów wskazuje na kwestie sporne w sprawie. Do nich należy: odpowiedzialność pozwanego jako poręczyciela w sytuacji braku jego podpisu na deklaracji wekslowej i zatytułowania deklaracji wekslowej jako „deklaracja osoby prawnej”, data wymagalności żądanych przez powoda odsetek.

W ocenie Sądu analiza materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie wskazuje, że pierwszy z zarzutów jest niezasadny, zaś drugi okazał się uzasadniony ze względu na brak dołączenia przez powoda dowodu doręczenia odbioru pisma z dnia 29.07.2013 r. wzywającego pozwanego do zapłaty kwoty wskazanej w pozwie tj. do wykupu weksla.

Odnosząc się do pierwszego z podniesionych przez pozwanego zarzutów wskazać trzeba, że powód żąda zasądzenia roszczenia na podstawie weksla załączonego do akt sprawy. Weksel ten ma charakter weksla gwarancyjnego, albowiem jego celem było zabezpieczenie roszczeń powodowej spółki wynikających z zawartej umowy nr (...). W tej sytuacji wierzycielowi przysługuje obok roszczenia cywilnego również roszczenie oparte na stosunku wekslowym. Wybór podstawy roszczenia należy do wierzyciela. Zobowiązanie wekslowe wszystkich osób na wekslu podpisanych powstaje z chwilą wręczenia weksla in blanco remitentowi, ale jest to zobowiązanie warunkowe. Pełne skutki wywołuje weksel z mocą wsteczną dopiero w momencie jego uzupełnienia zgodnie z wymogami prawa wekslowego.

W zarzutach od nakazu zapłaty, pozwany F. L. przyznał wprost, że „podpisał i poręczył weksel in blanco na zabezpieczenie płatności należności za zakupione towary i usługi” (k.72).

Zapłata weksla może być zabezpieczona poręczeniem. Zgodnie z treścią art. 31 Prawa wekslowego poręczenie (awal) może być umieszczone na wekslu bądź na przedłużku. Skutkiem udzielenia poręczenia jest powstanie

stosunku zobowiązaniowego pomiędzy poręczającym i remitentem. Poręczenie jest zobowiązaniem o charakterze abstrakcyjnym, a więc niezależnym od porozumienia zawartego między wystawcą, a remitentem, akcesoryjnym – zobowiązanie jest ważne, mimo że zobowiązanie za które poręczył okazało się nieważne, solidarnym – poręczyciel odpowiada za zapłatę weksla solidarnie z pozostałymi dłużnikami wekslowymi, bezwarunkowym – zapłata weksla przez awalistę nie może być uzależniona od warunku oraz nieodwołalnym – nie może zostać odwołane, albowiem przepisy prawa wekslowego nie przewidują takiej możliwości. Podkreślić należy, że co do zasady poręczenie wekslowe ma charakter ściśle abstrakcyjny, a jego skutki mogą być oceniane tylko i wyłącznie na podstawie prawa wekslowego. Poręczyciel, składając podpis na wekslu, zaciąga wobec remitenta własny dług. Zobowiązanie poręczyciela wekslowego, zgodnie z treścią art. 32 ustawy Prawo wekslowe – jest ważne, chociażby nawet zobowiązanie za które poręcza było nieważne z jakiegokolwiek przyczyny z wyjątkiem wady formalnej. Te wady formalne zachodzą tylko wówczas, gdy według prawa wekslowego nie powstało zobowiązanie wekslowe osoby, za którą zostało udzielone poręczenie (porównaj: wyrok SN z dn. 9.09.2004 r., sygn. II CK 502/03, opubl. LEX nr 589963).

W przedmiotowej sprawie zobowiązanie dłużnika głównego powstało i istnieje. Sam zaś fakt, iż deklaracja wekslowa jest zatytułowana „deklaracja wekslowa osoby prawnej” i brak jest w niej podpisu pozwanego jako poręczyciela wekslowego nie skutkuje brakiem odpowiedzialności poręczyciela wekslowego jako osoby fizycznej. Pozwany nie kwestionował swojego podpisu na wekslu in blanco. Treść tego podpisu jest jednoznaczna „poręczam F. L.” i odpowiadająca wymogom art. 31 ustawy Prawa wekslowego. Zatem ponosi odpowiedzialność jako poręczyciel wekslowy. Jego zobowiązanie jest ważne. Sama zaś treść deklaracji wekslowej nie skutkuje powstaniem jakiegokolwiek zobowiązania i nie może wskazywać na brak zobowiązania poręczyciela wekslowego. Funkcją deklaracji wekslowej w świetle art. 10 ustawy – Prawo wekslowe, nie jest kreowanie zobowiązania poręczyciela wekslowego, skoro porozumienie o jaki mowa w tym przepisie nie jest nawet koniecznym warunkiem ważności uzupełnionego weksla a już z pewnością nie stanowi jakiegokolwiek warunku wykluczającego odpowiedzialność poręczyciela wekslowego. Podkreślenia wymaga fakt, iż porozumienie wekslowe może zostać zawarte w formie pisemnej i wówczas określane jest mianem deklaracji wekslowej. Porozumienie takie zawiera upoważnienie dla posiadacza weksla niezpełnionego do uzupełnienia weksla (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21.10.2001 r., I CKN 19/01). Z chwilą wystawienia weksla in blanco i wręczenia go wierzycielowi następuje zawarcie porozumienia między wystawcą weksla a osobą, której ten weksel zostaje wręczony, określające sposób jego uzupełnienia. Porozumienie takie jest umową zawieraną pomiędzy odbiorcą weksla a wystawcą weksla, do której stosuje się przepisy kodeksu cywilnego. Porozumienie podlega regułom interpretacyjnym oświadczeń woli wyrażonym w art. 65 k.c. Artykuł 10 ustawy z 1936 r. - Prawo wekslowe nie wymaga żadnej szczególnej formy takiego porozumienia wekslowego. Może być więc ono zarówno pisemne, jak i ustne, może zostać osiągnięte w sposób wyraźny lub dorozumiany. Pisemne porozumienie nie jest koniecznym warunkiem ważności uzupełnionego weksla. Ponieważ porozumienie jest umową, musi określać wzajemne prawa i obowiązki stron umowy. Prawo wekslowe nie określa, jaka powinna być jego treść. Ma więc zastosowanie ogólna zasada wyrażona w art. 353(1) k.c., zgodnie z którą strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 13.11.2013 r., I ACa 885/13 i orzecznictwo tam powołane). Pozwany w sprawie nie podnosił zarzutów dotyczących nieprawidłowego wypełnienia weksla in blanco. Treść weksla wypełnionego w dniu 29.07.2013 r. i treść deklaracji wekslowa wskazuje, że został on wypełniony zgodnie z tą deklaracją. Weksel zawiera takie okoliczności jak: datę i miejsce wystawienia weksla, sumę wekslową, miejsce i termin płatności weksla (k.7 i k. 29).

Pozwany w zarzutach wskazując na brak swojej odpowiedzialności powołał art. 878 § 1 k.c. Jednakże przepis ten nie ma w sprawie zastosowania, gdyż odpowiedzialność pozwanego wynika z przepisów prawa wekslowego a nie przepisów kodeksu cywilnego. W przepisach tych zupełnie inaczej ukształtowana jest odpowiedzialność poręczyciela, inny jest charakter prawny poręczyciela wekslowego i cywilnego i inne skutki prawne takiego poręczenia. Mając natomiast na uwadze argumentację pozwanego dotyczącą braku określenia sumy poręczenia podnieść trzeba, iż brak określenia na wekslu, do jakiej kwoty zostało udzielone poręczenie, stwarza jedynie domniemanie, że poręczenie zabezpiecza całą sumę wekslową (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 04.02.2011 r., III CSK 196/10).

Jednocześnie dodać należy, iż podniesiona przez pozwanego na rozprawie w dniu 10.10.2014 r. okoliczność, że powód zgłosił wierzytelność na listę wierzytelności wobec faktu, iż w maju 2013 r. została ogłoszona upadłość likwidacyjna (...) sp. z o.o. a ewentualny plan podziału mógłby obejmować wierzytelność dochodzoną niniejszym pozwem (k.136) nie ma znaczenia w sprawie dla przyjęcia odpowiedzialności pozwanego jako poręczyciela wekslowego. Z tej więc przyczyny postanowieniem z dnia 28.10.2014 r. Sąd oddalił wniosek o zawieszenie postępowania. Obciążenie poręczycieli wekslowych trwa do czasu rozliczenia się dłużnika i jest solidarne (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 12.05.1980 r., IV PR 128/80). Zgodnie z powoływanym już wcześniej art. 32 ustawy – Prawo wekslowe, zobowiązanie poręczyciela jest ważne, chociażby nawet zobowiązanie, za które poręcza, było nieważne z jakiegokolwiek przyczyny z wyjątkiem wady formalnej. Zgodnie zaś z art. 47 tej ustawy, kto weksel wystawił, przyjął, indosował lub zań poręczył, odpowiada wobec posiadacza solidarnie. Posiadacz może dochodzić roszczeń przeciw jednemu, kilku lub wszystkim dłużnikom bez potrzeby zachowania porządku, w jakim się zobowiązali. Takie samo prawo ma każdy dłużnik wekslowy, który weksel wykupił. Dochodzenie sądowe roszczeń przeciw jednemu dłużnikowi nie tamuje dochodzenia przeciw innym dłużnikom, nawet następującym po dłużniku, przeciw któremu wpierw skierowano dochodzenie sądowe.

Z treści pisma powoda z dnia 17.10.2014 r. wynika, że plan podziału nie jest zatwierdzony. Brak jest podstawy do przyjęcia biorąc pod uwagę odpowiedzialność solidarną poręczyciela wekslowego określoną w powołanym przepisie, że nie ponosi odpowiedzialności. Na dzień zamknięcia rozprawy, pozwany nie wykazał, że dłużnik rozliczył się z całości należności wobec powoda z tytułu opisanego w pozwie (art. 366 § 2 k.c.). Dodatkowo podnieść należy, iż w orzecznictwie przyjęto, że nawet wypełnienie weksla z datą płatności przypadającą po ogłoszeniu upadłości likwidacyjnej wystawcy weksla nie daje podstawy do przyjęcia, iż weksel został uzupełniony niezgodnie z porozumieniem wekslowym (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 20 grudnia 2012 r., I ACa 406/12).

Odnosząc się do drugiego z zarzutów pozwanego wskazać trzeba, że ze względu na fakt, iż powód nie przedłożył dowodu doręczenia wezwania do zapłaty z dnia 29.07.2013 r., w którym wyznaczony jest termin płatności – 05.08.2013 r. a jedynie dowód nadania takiego pisma, skuteczny okazał się zarzut odnośnie błędnego początkowego terminu naliczania odsetek. W realiach niniejszej sprawy, Sąd przyjął, że doręczenie odpisu pozwu z załącznikami miało miejsce w dniu 14.10.2013 r. (k.71b). Zatem na zasadzie art. 455 k.c. uznając, że pozwany powinien zapłacić należność w terminie nie później niż 14 dni, po tej dacie Sąd zasądził odsetki, a więc od dnia 29.10.2013 r. do dnia zapłaty. Ze względu na powyższe, Sąd na podstawie art. 496 kpc Sąd uchylił wydany w sprawie o sygn. III Nc 92/13 nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 23 września 2013 r. jedynie w części dotyczącej odsetek ustawowych od kwoty głównej i zasądził je od dnia 29.10.2013 r. do dnia zapłaty oddalając żądanie odsetek w pozostałym zakresie.